

iānitor -ōris *m* = ōstiārius
sī quis = sī aliquis
extrā *ppr+acc*

ad-mittere
intrā *ppr+acc* ↔ extrā
ferōx -ōcis = ferus
anteā=ante hoc tempus,
antiquis temporibus

catēna
-ae *f*
ferreus -a -um = ex ferrō
factus
aurum -i *n*

CAVE CANEM

Iānua vīllae ē duābus foribus cōnstat. Sub foribus est *līmen*, in quō SALVE scriūptum est. Foris duōs cardinēs habet, in quibus vertī potest; cum foris in cardinibus vertitur, iānua aperītur aut clauditur. Servus cuius officium est forēs aperīre et claudere ac vīllam dominī cūstōdīre, ōstiārius vel iānitor appellātūr.

Sī quis vīllam intrāre vult, iānuam pulsat et extrā iānuam exspectat, dum iānitor forēs aperit eumque in vīllam admittit. Iānitor intrā iānuam sedet cum cane suō, quī prope tam ferōx est quam lupus; itaque necesse est eum catēnā vincīre. Anteā dominī sevērī nōn sōlum canēs, sed etiam iānitōrēs suōs catēnīs vinciēbant.

Catēna quā canis vincītur ex ferrō facta est. Catēna cōnstat ē multīs ānulis ferreīs qui inter sē coniunguntur. Ānulī quibus digitī ornantur nōn ex ferrō, sed ex aurō

factū sunt. Aurum est magnī pretii sicut gemmae. Ānulus aureus multō pulchrior est quam ānulus ferreus.

Forēs ē lignō factae sunt sicut tabulae. Lignum est māteria dūra, sed minus dūra quam ferrum. Qui rēs ferreās vel ligneās facit, faber appellātur. Deus fabrōrum est Vulcānus. —

Iānua clausa est. Iānitor, qui forēs clausit postquam Mārcus intrāvit, iam rūrsus dormit! Iānitōre dormiente, canis vigilāns iānuam cūstōdit. Extrā forēs stat tabellārius (sicut appellātur servus qui epistulās fert, nam anteā in tabellīs scribēbantur epistulae). Is baculō ligneō forēs pulsat atque clāmat: "Heus! Aperī hanc iānuam! Num quis hīc est? Num quis hanc aperit iānuam? Heus tū, iānitor! Quīn aperīs? Dormīsne?"

30 Cane lātrante iānitor ē somnō excitātur.

Tabellārius iterum forēs pulsat magnā vōce clāmāns: "Heus, iānitor! Quīn mē admittis? Putāsne mē hostem esse? Ego nōn veniō vīllam oppugnātum sicut hostis, nec pecūniām postulātum veniō."

35 Tandem surgit iānitor. "Quis forēs nostrās sicut pulsat?" inquit.

Tabellārius (extrā iānuam): "Ego pulsō."

Iānitor (intrā iānuam): "Quis 'ego'? Quid est tibi nōmen? Unde venīs? Quid vīs aut quem quaeris?"

40 Tabellārius: "Multā simul rogītās. Admitte mē! Posteā respondēbō ad omnia."

Iānitor: "Respondē prius! Posteā admittēris."

sīc-ut = ut

aureus -a -um = ex aurō factus

ligneus -a -um = ex lignō factus
faber -brī m

claudere clausisse
clausum (esse)

heus! : audi!

num quis = num aliquis

quīn? = cūr nōn?
quīn aperīs? = cūr nōn aperīs? aperi!

-tūm: villam oppugnātūm
= quia villam oppugnārē volō

tandem = postrēmō
(post longum tempus)

rogītāre = interrogāre
(multa)
post-eā = deinde

prius adv ↔ posteā

-tū: nōmen facile dicitū
est = facile est nōmen
dicere; vōx difficilis
audītū est = difficile
est vōcem audire

dicere dixisse dictum
(esse)
erūs -i m = dominus

dormītūm īre = ad
somnum īre

forīs adv = extrā forēs

fremere = 'rrr' facere
ut canis īrātus
re-tinēre < re- + tenēre

cavēre

re-sistere = cōsistere
et manēre
solvere ↔ vincere

terrēre=timentem facere
propius comp < prope
ac-cēdere = ad-īre

monēre -uisse -itum

Tabellārius: "Nōmen meum nōn est facile dictū: Tlēpolemus nōminor."

Iānitor: "Quid dīcis? Cleopolimus? Vōx tua difficilis 45
est audītū, quod forēs intersunt."

Tabellārius: "Mihi nōmen est Tlēpolemus, sīcut iam
dictum est. Tūsculō veniō. Erum tuum quaerō."

Iānitor: "Sī erum salūtātum venīs, melius est aliō
tempore venīre, nam hāc hōrā erūs meus dormītūm īre 50
solet, post brevem somnum ambulātum exībit, deinde
lavātūm ībit."

Tlēpolemus: "Sī quis per hunc imbreū ambulat, nōn
opus est posteā lavātūm īre! At nōn veniō salūtātum.
Tabellārius sum." 55

Tandem iānitor forēs aperit et Tlēpolemum forīs in II
imbre stantem videt. Canis īrātus dentēs ostendit ac
fremit: "Rrrr...!" nec vērō tabellārium mordēre potest,
quod catēnā retinētur.

Iānitor: "Cavē! Canis tē mordēbit!" Sīc iānitor homi- 60
nem intrantem dē cane ferōcī monet.

Tlēpolemus in līmine resistēns "Retinē canem!" in-
quit, "Nōlī eum solvere! Nec vērō opus est mē monēre
dē cane, ego enim legere sciō." Tabellārius solum intrā
līmen aspicit, ubi CAVE CANEM scriptum est īfrā imāgi- 65
nem canis ferōcis. "Neque haec imāgō neque canis vē-
rus mē terret!" inquit, et propius ad canem accēdit.

"Manē forīs!" inquit iānitor, "Nōlī ad hunc canem
accēdere! Iam tē monuī!"

- 70 Tabellarius vērō, quamquam sīc ā iānitōre monitus est, alterum gradum ad canem versus facit — sed ecce canis in eum salit catēnam rumpēns! Homō territus ex ūstiō cēdere cōnātur, sed canis īrātus pallium eius dentib⁹ bus prehendit et tenet.

salire
rumpere
terrēre -uisse -itum
cēdere = īre
pallium -ī n
prehendere

canis saliēns catēnam
rumpit et pallium
Tlēpolemī dentibus
prehendit

- 75 “Ei! Canis mē mordet!” exclāmat tabellarius, quī iam neque recēdere neque prōcēdere audet: canis fremēns eum locō sē movēre nōn sinit.

Iānitor rīdēns “Quīn prōcēdis?” inquit, “Nōlī resiste! Ego tē intrāre sinō. Iānuam aperuī. Prōcēde in 80 villam!” Sīc iānitor virum territum dēridet.

“Id facilius est dictū quam factū” inquit tabellarius, atque alterum gradum facere audet, sed canis statim in pedēs posteriōrēs surgit atque pedēs priōrēs in pectore eius pōnit! Tabellarius, tōtō corpore tremēns, ex ūstiō cēdit: sīc canis eum ē villā pellit. “Removē canem!” inquit ille, “Iste canis ferōx mē intrāre nōn sinit.”

Iānitor eum tremere animadvertis iterumque dēridet: “Quid tremis? Hicinē canis tē terruit?”

prō- [→] ↔ re- [←]
prō-cēdere ↔ re-cēdere
sinere

aperīre -uisse -rtum
dē-rīdēre

re-movēre
iste -a -ud: iste canis
= ille canis apud tē

hicinē = hic-ne

sub + *abl/acc*:
sub tēctō esse
sub tēctum īre

solvēre -visse solūtum
arbitrāri = putāre

rumpere rūpissee ruptum

posse potuisse

nūper = paulō ante
emere ēmissē ēmptum
scindere scidisse scissum
iste -a -ud

venīre vēnissee

num quid = num aliquid

ferre: ferō ferimus
fers fertis
fert ferunt

aureus -i m = nummus
aureus (1 aureus = XXV
dēnārii = C sēstertiū)

sci-lacet = ut sciunt
omnēs

hic haec hoc + -ne:
hicine?
haecine?
hocine?

forās *adv* = ē foribus,
ē domō

Tlēpolemus: "Nōlī putāre mē ab istō cane territum
esse! Sī tremō, nōn propter canem ferōcem, sed propter
imbrem frigidum tremō. Admitte mē sub tēctum, iāni-
tor — amābō tē! Vincī istum canem ferōcem! Cūr eum
solvistī?" Tabellārius enim canem ā iānitōre solūtum
esse arbitrātur.

Iānitor catēnam manū prehendit canemque paulum ā
tabellāriō removet. "Nōlī arbitrāri" inquit "mē canem
solvisse. Canis ipse catēnam suam rūpit. Ecce catēna
rupta."

Tlēpolemus: "Num canis catēnam ferream rumpere
potest? Id nōn crēdō. At certē vestem scindere potuit: 100
vidēsne pallium meum novum, quod nūper magnō pre-
tiō ēmī, scissum esse ā cane tuō?"

Iānitor: "Istud pallium nōn est magnī pretiī, neque id
nūper ēmptum esse crēdō. Sed quid tū vēnistī? Num
quid tēcum fers?"

Tlēpolemus: "Stultē rogītās, iānitor, nam iam tibi
dixī 'tabellārium mē esse'. Quid tabellāriōs ferre arbit-
rāris? aureosne iānitōribus? Profectō nōs aurum nōn
ferimus."

Iānitor: "Vōs scilicet epistulās fertis." 110

Tlēpolemus: "Rēctē dīcis. Epistulam afferō ad Lū-
cium Iūlium Balbum. Hocine erō tuō nōmen est?"

Iānitor. "Est. Quīn mihi istam epistulam dās?"

Tlēpolemus: "Prius vincī canem et sine mē intrāre!
Nōlī iterum mē forās in imbrem pellere!"

Iānitor, postquam canem vīnxit, “Nōn ego” inquit, “sed hic canis tē forās pepulit. Nōlī nārrāre ‘tē ā iānitōre forās pulsum esse’!”

Cane vīnc̄tō, tabellārius tandem intrat epistulamque
120 ostendit iānitōrī; quī statim epistulam prehendit et in
ātrium ad dominum suum fert.

vinc̄re vīnxisse vīnc̄tum
pellere pepulisse pulsum

cane vīnc̄tō = postquam
canis vīnc̄tus est

GRAMMATICA LATINA

Supīnum

[I] Amīcī salūtātum veniunt (= quia salūtāre volunt).
125 ‘Salūtātum’ supīnum vocātur. Supīnum in -tum dēsinēns significat id quod aliquis agere vult et pōnitur apud verba ‘ire’, ‘venīre’, ‘mittere’ et alia.

Exempla: Rōmānī cotīdiē lavātum eunt. Mīlitēs oppidum oppugnātum mittuntur. Vesperī omnēs dormītum eunt. Mē-
130 dus et Līydia ad tabernam eunt ānulum ēmptum.

[II] Id est facile dictū = facile est id dīcere.
‘Dictū’ est alterum supīnum in -tū dēsinēns, quod apud adiectīva ‘facilis’ et ‘difficilis’ et pauca alia reperītur.

Exempla: Multa sunt faciliōra dictū quam factū. Vōx diffi-
135 cilis audītū est.

salūtātum
-tum

dictū
-tū

PENSVM A

Hōrā nōnā erus ambulā– ire solet. Tabellārii nōn mittuntur pecūniā postulā–. Hostēs castra expugnā– veniunt. Multī barbarī Rōmām veniunt habitā–.

Syra: “Verba medicī difficilia sunt audi–.” Ea rēs est facilis. Nōmen barbarū difficile dic– est.

Verba: terrēre –isse –um; claudere –isse –um; dīcere –isse –um; solvere –isse –um; emere –isse –um; rumpere –isse –um; aperīre –isse –um; vinc̄re –isse –um; pellere –isse –um; scindere –isse –um; venīre –isse; posse –isse.

Vocabula nova:
foris
limen
cardō
iānitor
catēna
aurum
lignum
faber
tabellārius
imāgō
pallium
aureus

ferōx
 ferreus
 aureus
 ligneus
 cūstōdīre
 admittēre
 vincīre
 rogītāre
 fremere
 mordēre
 retinēre
 cavēre
 monēre
 resistere
 solvere
 terrēre
 accēdere
 salire
 rumpere
 cēdere
 prehendēre
 recēdere
 prōcēdere
 sinere
 dēridēre
 tremere
 pellere
 removēre
 arbitrāri
 scindere
 iste
 scīlicet
 anteā
 posteā
 prius
 tandem
 nūper
 foris
 forās
 sicut
 quīn
 extrā
 intrā
 supīnum

PENSVM B

Iānua cōnstat ē duābus —, quae in — vertuntur. Ōstiārius vel — dīcitur servus qui hominēs in villam —. Canis eius prope tam — quam lupus est; itaque necesse est eum catēnā — [<>ferrum] —. Ānulus Lȳdiae nōn ex ferrō, sed ex — factus est. Servus qui epistulās fert — dīcitur, nam — epistulae in tabellīs scribēbantur.

Tabellārius — ianuam stat. Iānitor, qui — iānuam sedet, tabellārium dē cane ferōcī —: “Cavē! Canis tē —!” In solō intrā — scriptum est ‘— canem’ īfrā — canis. “Nec haec — nec canis vērus mē —” inquit tabellārius, ac propius ad canem —. Canis catēnam — et vestem eius dentibus —. Tabellārius neque — neque — audet. Iānitor: “— prōcēdis? Ego tē intrāre —!” Sīc iānitor hominem territum —. Ille alterum gradum facit, sed canis eum ex ōstiō —. Tlēpolemus tōtō corpore — ex ōstiō —. — [= postrēmō] iānitor canem vincit.

PENSVM C

Quid est iānitōris officium?
 Cūr necesse est canem eius vincīre?
 Ex quā māteriā cōnstat iānua?
 Vulcānus quis est?
 Quid in solō intrā līmen vidētur?
 Quid tabellārius sēcum fert?
 Unde venit Tlēpolemus et quem quaerit?
 Quōmodo iānitor ē somnō excitātur?
 Quid agit Iūlius post merīdiem?
 Cūr canis saliēns catēnā nōn retinētur?
 Quid facit iānitor antequam tabellārius intrat?